

Вікторія ТУРЯНИЦЯ

**ЯКІСТЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ
ВИВЧЕННІ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН: КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО
РЕАЛІЗАЦІЇ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ
(ФОРМИ КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ, ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ
ТА РІВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТА ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ)**

УЖГОРОД - 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

ТУРЯНИЦЯ В.В.

**ЯКІСТЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ
ВИВЧЕННІ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН: КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО
РЕАЛІЗАЦІЇ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ
(ФОРМИ КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ, ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ
ТА РІВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТА)**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ УСІХ РІВНІВ І ФОРМ НАВЧАННЯ
ЗА ВИМОГАМИ БОЛОНСЬКОЇ СИСТЕМИ ТА ВІТЧИЗНЯНОЇ
НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ

УЖГОРОД – 2022

УДК 3.37

**ТУРЯНИЦЯ В.В. ЯКІСТЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН:
КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО РЕАЛІЗАЦІЇ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ
СИСТЕМИ (ФОРМИ КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ, ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ
ТА РІВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТА ПРИ ВИВЧЕННІ
КУРСУ)/МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ УСІХ РІВНІВ І
ФОРМ НАВЧАННЯ ЗА ВИМОГАМИ БОЛОНСЬКОЇ СИСТЕМИ – Ужгород:
Вид-во УжНУ «Говерла», 2022. – 24 с.**

Методичні рекомендації підготовлені автором на основі законів України про освіту, нормативних документів Міністерства освіти і науки України, Болонської конвенції та практики реалізації кредитно-модульної системи в Україні і, зокрема, в Ужгородському національному університеті з урахуванням процесу реформування вищої освіти до вимог сьогодення і підготовки конкурентоспроможних фахівців, розкриває підходи до реалізації кредитно-модульної системи при вивченні правових дисциплін.

Рецензенти:

Лазур Я. В., доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету ДЗВО «Ужгородський національний університет».

Баяновська М. Р., кандидатка педагогічних наук, докторка філософії, доцентка, завідувачка кафедри методики викладання суспільно-гуманітарних дисциплін Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Методичні рекомендації обговорені і схвалені до друку на засіданні кафедри теорії та історії держави і права юридичного факультету ДЗВО «УжНУ» (протокол № 11 від 23 травня 2022 року).

Навчально-методичний посібник схвалено на засіданні науково-методичної комісії юридичного факультету ДЗВО «УжНУ» (протокол № 3 від 13 червня 2022 року).

© Туряниця В.В., 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	6
ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛІВ.....	8
СУТЬ ТА ОСНОВНІ ВИДИ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	14
ПРИНЦИПИ, КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РІВНІВ КОМПЕТЕНТНОСТІ (НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ) СТУДЕНТА.....	16
ВИСНОВКИ.....	21

ВСТУП

Сучасна освіта – фундаментальна основа людської життєдіяльності, самореалізації особистості у вік глобалізаційних процесів. Значущість освіти і науки в розвитку особистості і суспільства визначається об'єктивними тенденціями як загальноосвітнього поступу, так і тісно пов'язаними внутрідержавними процесами. Перехід людства від індустріального суспільства до суспільства науково інформаційних технологій, а відтак і формування суспільства високого інтелекту об'єктивно висуває освіту і науку до найбільш пріоритетних сфер.

Необхідність реформування, вдосконалення освіти та підвищення її якості є найважливішою соціокультурною проблемою, зумовленою процесами глобалізації та потребами формування умов індивідуального розвитку особистості, її соціалізації та самореалізації.

Розвиток України визначається сьогодні у загальному контексті європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності західної культури: парламентаризм, права людини, права національних меншин, свободу пересування, свободу отримання освіти будь-якого рівня, що є невід'ємним атрибутом громадянського демократичного суспільства. Для України європейська інтеграція, як свідомий суспільний вибір, може стати основою національної консолідації.

Особлива увага в умовах глобальної інтеграції процесів світового і національного розвитку повинна бути приділена освітній сфері України, зокрема вищій освіті. Інтеграційний процес на даному напрямі полягає у впровадженні європейських норм і стандартів в освіті і науці, що в результаті призводить до загальноєвропейського інтелектуально-освітнього та науково-технічного середовища.

Визнаючи вищу освіту однією з провідних галузей розвитку суспільства, державна політика спрямована на створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України, на оновлення змісту

освіти, організації навчально-виховного процесу відповідно до демократичних цінностей, ринкових засад економіки, науково-технічних досягнень, впровадження інноваційної діяльності та підвищення якості вищої освіти.

Шляхи модернізації підготовки висококваліфікованих спеціалістів у вищій школі України враховують загальноєвропейські підходи, що дає змогу нашим випускникам ефективно інтегруватися в освітній простір Євросоюзу та бути конкурентоспроможними на європейському ринку послуг. Адже Україна приєдналася до Лісабонської конвенції про визнання кваліфікацій вищої освіти в Європі, що була розроблена під егідою Ради Європи і ЮНЕСКО і прийнята в 1997 році, а також до Болонської, основною метою якої є створення вільного доступу, відкритого європейського простору до вищої освіти у вузах Європи.

Держави, які приєдналися до Болонської конвенції, створили Європейську кредитно-трансферну систему (European Credit Transfer System – ECTS), яка уніфікує вимірювання обсягів і оцінювання навчальної діяльності студента, підвищує ефективність та вдосконалює європейську міжвузівську кооперацію як засіб поліпшення якості освіти та розвитку мобільності випускників для їх працевлаштування на європейському ринку. Дана система сприяє полегшенню визнання навчальних досягнень студентів вузами за допомогою використання загальнозрозумілої системи оцінювання у вигляді кредитів і оцінок. Характерною ознакою даної системи є і те, що знання, отримані студентом в одному вузі, мають силу і адекватно оцінюються в усіх державах, що входять до Болонського процесу.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН

Процес побудови правової держави та громадянського суспільства в Україні насамперед передбачає необхідність формування нового, вищого рівня правової свідомості та правової культури в громадян країни.

Будь-яка людина нашої країни глибоко усвідомлює актуальність і значущість правових знань для розбудови суверенної, демократичної, соціальної, правової держави та громадянського суспільства. Особливу роль у цьому плані відіграють правові дисципліни, що виносяться згідно навчального плану підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців. Без правової освіти і правового виховання, глибоких і міцних знань законодавства, прав, свобод та обов'язків людини і громадянина еволюція суспільства не відбувається.

Метою дисциплін є формування у студентів відповідного рівня правової свідомості, що дозволить фахівцю орієнтуватися у суспільних відносинах, які регулюються та охороняються правом, діяти відповідно до закону в процесі життя.

Курси передбачають вивчення студентами історії виникнення держави, права, оволодіння та засвоєння основних юридичних категорій, закономірностей, понять, зокрема, держави, права, правоутворення, правореалізації, законності і правопорядку, правомірної та протиправної поведінки, юридичної відповідальності тощо.

Студент має набути знань із таких галузей права: теорія держави, теорія права, конституційне, трудове, цивільне, екологічне, фінансове, господарське, житлове, сімейне, адміністративне, кримінальне і т.д.

Наголошується на ролі дисциплін серед інших дисциплін у професійній підготовці.

Засвоєння правових знань студентом можливе за умови систематичного вивчення та повсякденного його застосування в процесі життя, дає можливість формувати в особистості новий, вищий рівень правосвідомості та правової культури.

Вивчення курсів має і свою специфіку з огляду на проведення правової реформи в Україні та інтеграції нашої країни в міжнародне та європейське правове поле.

Дисципліни базуються на чинному законодавстві України, практиці його застосування та останніх наукових джерелах і змінах.

Освітньо-професійні програми дисциплін мають завершену логічну структуру в підготовці спеціаліста, а також враховує напрям фахової підготовки з метою мобільності та конкурентоспроможності випускника вітчизняної вищої школи.

У результаті вивчення циклу правових дисциплін студент повинен відповідно до освітньо-професійних програм набути відповідних компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі права або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Знання та розуміння предметної галузі, професії; основних концепцій, базових категорій, юридичних понять ;

ЗК-2. Здатність до безперервного та активного навчання, самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації;

ЗК-6. Здатність діяти з урахуванням соціальної відповідальності та громадянських зобов'язань, з повагою ставитися до права й закону;

ЗК-7. Здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, аналізувати соціально-значущі процеси та приймати обґрунтовані рішення;

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛІВ

Метою кредитно-модульної системи організації освітнього процесу та функціонування комплексу її засобів є вдосконалення системи контролю якості знань студентів у вищій школі, сприяння формуванню системних і систематичних знань, постійна ритмічна і цілеспрямована самостійна робота студентів впродовж семестру та й усього періоду навчання у вузі, встановлення постійного обопільного зв'язку між викладачем і студентом та своєчасним коригуванням початкової діяльності студента, підвищення об'єктивності оцінювання знань та вимог, визначених європейською кредитно-трансферною системою в плані використання кредитів і шкали оцінювання знань усіх видів навчальної роботи студента.

Кредитно-модульна система сприяє також мотивації студентів до систематичної роботи впродовж навчання за освітньо-кваліфікаційними рівнями та переорієнтації мети отримання позитивної оцінки і диплома.

Керуючись Законом України «Про вищу освіту», іншими нормативно-правовими актами, власним Статутом, незалежністю і відповідальністю вузу на принципі автономії, науково-методичною радою університету (протокол №2 від 17 лютого 2015 р.) було схвалене нове «Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів УжНУ за кредитно-модульною системою», а на засіданні Вченої ради вузу (протокол №2 від 26 лютого 2015 р.) затверджено і видано відповідний наказ ректора ДВНЗ « Ужгородський національний університет» від 3 березня 2014 року (№250/01-07) про введення його в дію.

Дія положення поширюється лише на студентів денної форми навчання. Воно визначає реалізацію у вузі європейської кредитно-трансферної системи, унормовує організацію і методику проведення поточного, модульного та підсумкового семестрового контролів знань студента та підвищення показників

академічної успішності за 100 бальною системою у систему оцінок за національною шкалою.

Доцільно більш детально розкрити зміст Положення з метою кращої адаптації вчорашніх випускників загальноосвітньої середньої школи до вимог освітнього процесу в національному університеті.

У першу чергу студент має засвоїти суть таких понять : «модуль», «модульний контроль», «змістовий модуль», «модульне контрольне оцінювання», «підсумкова модульна оцінка».

Модуль – частина дисципліни, що має завершену логічну структуру і яку повинен вивчити студент, щоб отримати модульну оцінку. Кожна дисципліна може містити від одного до декількох модулів.

Змістовий модуль – розділ, підрозділ, тема, що є складовими модуля.

Модульний контроль – оцінювання рівня засвоєння студентом програмового матеріалу, що входить до одного модуля.

Оцінка з модульного контролю враховує результати поточного контролю, що проводиться під час планових занять, та модульного контрольного оцінювання, на яке виділяється, як правило, дві академічні години.

Модульне контрольне оцінювання – перевірка рівня засвоєння студентом програмового матеріалу, віднесеного до одного модуля, у виді письмової контрольної роботи, виконання тестів, усного опитування тощо.

Підсумкова модульна оцінка – середнє арифметичне результатів усіх модульних контролів з конкретної дисципліни за семестр (курс).

Підсумковий (семестровий) контроль – форма контролю рівня засвоєння студентом програмового матеріалу за семестр (курс), передбачена робочим навчальним планом (екзамен, залік, диференційований залік).

Модульні контрольні оцінювання проводяться з усіх навчальних дисциплін упродовж семестру і вони є *обов'язковими* для всіх студентів з метою перевірки засвоєння студентами навчальної програми дисципліни. Їх

кількість залежить від обсягу навчальної дисципліни, термін проведення регламентується графіком навчального процесу та робочими програмами.

Форми проведення модульного контрольного оцінювання (усна, письмова, комп'ютерне тестування, змішана і т.д.) визначає кафедра, оскільки науково-педагогічні працівники відповідно до ст. 57 Закону України «Про вищу освіту» мають право на академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом.

Розклад модулів по контролю оцінювання доводиться до відома студентів і викладачів не пізніше ніж за два тижні до їх проведення. У такий же термін викладач знайомить студентів із переліком контрольних завдань та критеріями їх оцінювання. На виконання контрольних завдань відводиться до двох академічних годин. Студентам у цей час забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією та користуватися недозволеними матеріалами та різними засобами зв'язку.

При визначенні оцінки за модуль (пункт 2.8. Положення) враховуються результати модульного контрольного оцінювання та поточного контролю під час лабораторних, практичних, семінарських занять, колоквиумів, контрольних робіт, самостійної та індивідуальної роботи. Максимальна оцінка з кожного модульного контролю – 100 балів. Розподіл балів за поточну успішність та за модульне контрольне оцінювання визначається робочою програмою дисципліни.

Підсумкова модульна оцінка з навчальної дисципліни (пункт 2.15. Положення) визначається як середнє арифметичне результатів усіх модульних контролів та виставляється за 100 бальною шкалою. Переведення даних 100 бальної шкали в оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється за такою таблицею (Див. Таблицю 1).

Таблиця 1

Сума балів	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен, диф. залік	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
0-34	F		

Хочеться виокремити і такі позиції в оцінюванні здобувачів вищої освіти:

- по-перше, поточна робота оцінюється від 0 до 100 балів. Такою кількістю балів оцінюються і результати підсумкового контролю (заліку або екзамену);

- по-друге, результати досліджень комісії Євросоюзу в рамках програми «Erasmus Mundus» засвідчують, що кількість здобувачів вищої освіти (в рамках потоку / курсу), які досягають рівня A, становлять орієнтовно 10 відсотків, рівнів B – 25, C – 30, D – 25 і E – 10 %;

- по-третє, оцінку в 100 балів, як виняток, можуть отримати тільки ті студенти, які крім відмінних знань за програмою дисципліни, виявили активність у наукова-дослідній роботі за тематикою курсу, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях. Такий підхід є в деяких вітчизняних вузах. Він сприяє якості підготовки фахівців.

Якщо з навчальної дисципліни проводиться один модульний контроль, то його результат є одночасно підсумковою модульною оцінкою.

Студент має усвідомити, якщо він за результатами модульних контролів отримав оцінку F (0-34 бали), то повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника $FX \geq$ (35балів).

Студент має засвоїти ще ряд норм Положення про підсумковий (семестровий) контроль, а саме:

- він проводиться у відповідності до графіка навчального процесу та розкладу заліково-екзаменаційної сесії, затверджених у встановленому порядку;

- проводиться з усіх навчальних дисциплін, передбачених начальним планом у формі заліку, диференційованого заліку, екзамену і т.п.;

- здійснюється за навчальним матеріалом, визначеним робочою навчальною програмою дисципліни у повному обсязі за семестр (курс);

- максимальна оцінка становить 100 балів;

- під час даного контролю студент повинен мати при собі залікову книжку чи індивідуальний навчальний план;

- в окремих випадках студенту можуть встановлюватися індивідуальні терміни складання заліків, екзаменів, але для цього він повинен документально підтвердити право та подати декану факультету заяву, на підставі якої готується відповідне розпорядження. Правда, в Положенні немає норми про так зване «вільне відвідування» студентом занять і виконання завдань робочої програми дисципліни, що нерідко викликає непорозуміння і неоднозначність у трактуванні як з боку викладача, так і самого студента.

При відсутності студента на підсумковому контролі у зазначений час, викладач записує у відомість його підсумкову модульну оцінку за умови, що вона ≥ 60 балів або «не з'явився», якщо дана оцінка становить менше 60 балів. Документ оформлення результатів підсумкового контролю відбувається в присутності студента.

І на завершення необхідно усвідомити суть пункту 3.8. Положення. Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. *Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього*

модульного контролю. При цьому присутність студента є обов'язковою. За наявності бажання підвищити рейтинг студент складає екзамен (залік, диференційований залік). Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи студент складає екзамен (залік) у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на екзамені (залікові), тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

Викладач на початку вивчення дисципліни доводить до відома студентів зміст робочої програми, види роботи, форми проведення контролів та критерії оцінювання результатів усіх видів навчальної роботи.

СУТЬ ТА ОСНОВНІ ВИДИ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Важливим чинником інтеграції вітчизняної освіти в загальноєвропейський освітній простір є вдосконалення контролю та оцінювання у вищій школі навчальних компетентностей студентів, запровадження стимулів до якісної і систематичної роботи з оволодіння змістом освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного ступеня вищої освіти. Однією з таких стимулюючих систем з оволодіння міцних знань і набуття практичних умінь і навичок є кредитно-модульна система. Дослідження науковців із проблем пошуків інтенсифікації педагогічного процесу та впровадження інноваційних технологій навчання засвідчують, що однією із визнаних і найбільш прогресивних є модульно-рейтингова технологія, що переорієнтовує навчальний процес для вирішення важливого завдання сучасної освіти – формування та розвиток креативної особистості студента як активного учасника освітнього процесу.

У системі вищої освіти важливе місце посідає контроль знань студентів. Він є одним із взаємопов'язаних елементів багатогранного процесу підготовки висококваліфікованого фахівця, який здатний самореалізуватися в складних нинішніх умовах та глобальних інтеграційних процесах в усіх сферах людської діяльності. Перевірка і оцінка знань виконують контрольну, навчальну, виховну, організаційну, розвивальну, діагностично-корегуючу та інші функції, що дає можливість поліпшення навчально-виховного процесу – його вдосконалення, модернізації та введення інновацій. Компоненти контролю – перевірка, оцінка, облік.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру на основі оцінювання результатів діяльності студента під час проведення практичних, семінарських занять, самостійної, індивідуальної роботи та інших завдань, визначених освітньо-професійною програмою дисципліни «Правознавство». Оцінці підлягають рівень засвоєння теоретичних знань, набуття навичок застосування знань на практиці, а також продемонстрований рівень знань у

відповідях і виступах, активності при обговоренні питань тем, результати виконання самостійної та індивідуальної роботи (опрацювання першоджерел, написання рефератів, підготовка портфоліо з дисципліни і т.п.).

Одна з ефективних і дійових форм державного контролю із забезпечення якості вищої освіти – систематична перевірка і оцінка знань студентів, що є важливим засобом організації сумлінної повсякденної роботи студента та стимулювання його по засвоєнню знань згідно з вимогами Болонського процесу, що діє в освітньому європейському просторі. Це в свою чергу спонукає студентів також до самооцінки, до поліпшення якості своїх знань, до використання більш раціональних прийомів у здобутті знань.

Система різних форм і видів контролів (індивідуальний, груповий, тематичний, поточний), що здійснюються в усній, письмовій, тестовій, комбінованій, а також за допомогою технічних засобів дає можливість виявити обсяг, глибину, міцність і якість знань у студентів, ступінь відповідальності та ставлення їх до навчання, з'ясувати причини неуспішності, а також знайти шляхи і засоби опануванням навиків самостійної роботи та стимулювання інтересу до змісту предмета, що його опановують студенти відповідно до освітньо-навчальної програми.

Обов'язковим компонентом у реалізації мети у педагогічному процесі вищої школи та діяльності в ньому студента була і є система діагностики, контролю та критеріїв оцінювання навчальних досягнень студента. В системі безперервної освіти форми, методи, принципи і засоби традиційно-консервативної системи змінюються інтенсивними комплексними інноваціями, що забезпечують ефективність контролю і об'єктивність оцінювання навчальних досягнень студентів, їх мотивацію до роботи протягом усього періоду навчання, надають можливість врахування індивідуально-психологічних особливостей.

ПРИНЦИПИ, КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РІВНІВ КОМПЕТЕНТНОСТІ (НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ) СТУДЕНТА

Принципи оцінювання

При оцінюванні знань студента педагог в першу чергу повинен у комплексі використовувати такі принципи:

- **Об'єктивності:** кожна оцінка має бути об'єктивною, відповідати якості засвоєних знань, умінь і навичок, бо лібералізм перетворює оцінювання знань у просту формальність.

- **Єдності вимог:** один і той же рівень знань, умінь і навичок має оцінюватися однаково всіма викладачами. Відсутність єдиних вимог породжує негативні явища, різні трактування з боку студентів.

- **Систематичності:** контроль і оцінка знань здійснюються постійно, планово та в нерозривному зв'язку з педагогічним процесом у певній послідовності і повному обсязі до програми.

- **Індивідуальності:** оцінка успішності кожного студента, виявлення його здібностей і можливостей, умінь, навичок та з'ясування причини труднощів у досягненні успіхів.

- **Диференціації:** визначення кількісних і якісних різниць у знаннях, уміннях і навичках та їх оцінках.

Відсутність вказаних критеріїв призводить до необ'єктивності оцінювання знань студентів. З метою чіткості комплексного використання названих та інших принципів нами розроблена на підставі дидактичних вимог до освоєння змісту освіти шкала оцінювання навчальних досягнень студента.

**Рівні компетентності, критерії
та шкала оцінювання навчальних досягнень студента**

I. Початковий (елементарний)

Критерії оцінювання	100-бальна оцінка	Оцінка		Примітка
		за національною системою екзамен / залік	за шкалою ECTS	
Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання окремих фактів, елементів, що позначаються окремими словами чи реченнями; може пояснити один-два юридичні терміни теми, викладає суть уривчастими, логічно незв'язаними реченнями; оволодів матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину теми.	0-34	Незадовільно/ не зараховано	F	Студент повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого покращення він до підсумкового контролю не допускається.

II. Низький (рецептивно - продуктивний)

Критерії оцінювання	100-бальна оцінка	Оцінка		Примітка
		за національною системою екзамен / залік	за шкалою ECTS	
Володіє матеріалом на низькому рівні, але вищому, за початковий (елементарний); здатний при допомозі викладача відтворити декількома простими реченнями частину	35-59	Незадовільно/ незараховано	FX	Студент допускається до проведення підсумкового (семестрового) контролю і

навчального матеріалу теми, в тому числі і теоретичного поняття, виявляє знання і розуміння частини основних положень.				зобов'язаний його пройти, йому надається можливість поліпшити оцінку в передбаченій формі контролю.
--	--	--	--	---

III. Середній (репродуктивний)

Критерії оцінювання	100-бальна оцінка	Оцінка		Примітка
		за національною системою екзамен / залік	за шкалою ECTS	
Може відповісти на окреме питання з допомогою викладача; репродуктивно відтворити частину матеріалу теми.	60 - 63	Задовільно/ зараховано	E	Студент має право підвищити рейтинг на екзамені / заліку
З допомогою викладача може визначити окремі ознаки юридичних понять, аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, а також виправляти допущені помилки.	64 - 73	Задовільно/ зараховано	D	

IV. Достатній (конструктивно - варіативний)

Критерії оцінювання	100-бальна оцінка	Оцінка		Примітка
		за національною системою екзамен / залік	за шкалою ECTS	
Володіє основним змістом навчальної теми, в цілому				

<p>самостійно відтворює значну частину навчального матеріалу теми; правильно розуміє і вживає юридичні терміни, самостійно розв'язує юридичні задачі, тестові завдання, вміє користуватися текстами нормативно-правових актів, словниками, здатний застосувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, контролювати власні навчальні дії, наводити власні навчальні приклади на підтвердження певних положень.</p>	74 - 81	Добре/ зараховано	С	Студент має право підвищити рейтинг на екзамені/ заліку
<p>Уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці; виправляти допущені помилки, добирати аргументи на підтвердження певних думок, вільно розв'язує задачі, тестові завдання, дає визначення понять, вміє аналізувати зміст нормативно-правових документів та знайти необхідні правові норми законів, складати таблиці, схеми; вміло оперує навчальним матеріалом на рівні теми, модуля, може самостійного його відтворювати та аналізувати. Виявляє творчі здібності, самостійно оцінює окремі нові факти, явища, ідеї, знаходить самостійно нові джерела інформації та вміло їх використовує відповідно до поставленої навчальної мети; володіє глибокими і міцними знаннями; вільно і ґрунтовно викладає, застосовуючи необхідну термінологію; самостійно складає таблиці, схеми, та структурно-логічні схеми із</p>	82-89	Добре/ зараховано	В	Студент має право підвищити рейтинг на заліку / екзамені

предмету; може підготувати відповідне повідомлення, проаналізувати нормативно-правові акти з проблеми.				
--	--	--	--	--

V. Високий (творчий)

Критерії оцінювання	100-бальна оцінка	Оцінка		Примітка
		за національною системою екзамен / залік	за шкалою ECTS	
<p>Вільно висловлює думки (в тому числі і власні), самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту переконливу позицію до них; використовує набуті знання в нестандартних ситуаціях; переконливо обґрунтовує свою життєву позицію, узгоджуючи її із загальнолюдськими цінностями; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдаровання і нахили, вміє самостійно здобувати знання; висловлює власну позицію і переконливо її аргументує, набуває здібностей аналізу, оцінки, узагальнення та використання інформації в практичній діяльності за обраним профілем; бере участь у дискусіях і обізнаний із сучасним станом освіти України.</p>	90-100	Відмінно/ зараховано	A	Студент має право підвищити рейтинг на екзамені/ заліку

ВИСНОВКИ

Освіта повинна служити розвитку особистості, прогресу суспільства та загальнолюдським цінностям цивілізації. Трансформацію освіти необхідно розглядати як найефективнішу в стратегічному плані інвестиційну сферу як для окремої особистості, так і для будь-якої держави. Серед основних напрямів розвитку освіти в сучасному світі – зміна парадигми «освіта – навчання» парадигмою «освіта – становлення особистості». Зміна парадигми освіти має сьогодні адекватно відповідати і реформам діяльності викладача та студента у вищій школі.

Враховуючи оточуючу нас реальність, сьогодні освіта перестає бути простою трансляцією професійних знань. Викладач у системі безперервної освіти не є ретранслятором наукових знань, а стає дороговказом у набутті студентом професійних знань, умінь і навичок. Сам студент перетворюється із об'єкта в суб'єкт педагогічного процесу. Тісна взаємна співпраця на рівні «викладач – студент» у реалізації освітнього процесу дає можливість підготувати професіонала високого гатунку.

Особливо це характерно для кредитно-модульної системи навчання у вищій школі, оскільки вона дає можливість викладачам ефективніше управляти навчальною діяльністю студентів, а студентам – працювати більш самостійно з першоджерелами та додатковою літературою, вдосконалюючи себе в плані самоосвіти і самореалізації. Дана система вдосконалює навчальний процес і здійснює перехід від інформативного навчання до моделюючого особистісно спрямованого, що формує і визначає професійну діяльність, дозволяє готувати фахівця найвищого рівня, спеціаліста, котрий буде здатний до швидкої адаптації та постійно змінних умов на ринку праці. Саме ця система спрямована на досягнення професійної компетентності шляхом самостійної діяльності студента під чітким контролем, оцінкою та управлінням і корегуванням із боку викладача. Це обов'язкові компоненти даного процесу та перевірки його результативності.

Складовими контролю є перевірка, оцінка та облік знань, що дозволяють виявити на індивідуальному рівні готовність до сприймання, усвідомлення і засвоєння знань, характеру та особливостей самостійної роботи, методів і засобів навчання, обсягу і глибини засвоєння знань, умінь і навичок. Функції контролю (освітня, виховна, розвивальна, діагностична, оцінювальна та управлінська) та його види (попередній, поточний, періодичний, тематичний) дають викладачеві можливість з'ясувати також і власну діяльність та при необхідності її корегувати для вдосконалення навчальної діяльності.

Одне з пріоритетних завдань сучасної вищої школи – це формування і розвиток особистості, якій притаманні індивідуальність, високий рівень професійних знань, умінь і практичних навичок та культури. Сьогодні необхідно виводити вітчизняну освіту на рівень розвинутих країн світу шляхом докорінного реформування її концептуальних, структурних і організаційних завдань.

Науково-методичне видання

ТУРЯНИЦЯ Вікторія Василівна

кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка
кафедри теорії та історії держави і права юридичного факультету
ДЗВО «Ужгородський національний університет»

*Здано до набору 21.05.2022. Підписано до друку 03.06.2022.
Формат 60x84. Папір офс. Гарнітура Times New Roman Cyr.
Друк різогр. Ум. друк. арк. ____.
Наклад 300.*

*Віддруковано з готового оригінал–макета
на поліграфічній базі юридичного факультету
ДЗВО «Ужгородський національний університет»*